

חג הפסחא ומועדים נוצריים בסמיכות אליו – איגרת מידע לעובדים בארגוני בריאות

חג הפסחא הוא חג מרכזי בלוח השנה הנוצרי. השנה יחול החג הקתולי בתאריכים 31.3.24 – 2.4.24 (ערב החג יחול ב-30.3.24) וחג הפסחא האורתודוקסי יחול בתאריכים 5.5.24 – 7.5.24 (ערב החג יחול ב-4.5.24). "יום שישי לפני חג הפסחא" הקתולי יצוין ב- 29.3.24 והאורתודוקסי ב-3.5.24.

השנה (2024), חג הפסחא הקתולי חל בחפיפה לחודש הרמדאן, וחג הפסחא האורתודוקסי יחול בקביל ליום השואה, ויש להיערך למשמעויות העולות מחפיפות אלו.

רקע כללי

בחג זה מציינים נוצרים ברחבי העולם את תחייתו של ישוע. על פי הברית החדשה, נצלב ישוע בחג הפסח. חג הפסח מצוין את היציאה ממצרים, והוא נחוג בעונת האביב, כשהעולם "נולד" מחדש לאחר חודשי החורף. בדומה לכך, מסמל חג הפסחא הנוצרי את השחרור מן השיעבוד לחטא ולמוות ואת הלידה לחיים חדשים ונצחיים, בזכות הקרבתו ומותו של ישוע על הצלב. החג נחגג ביום ראשון, "יום התחייה", המחושב מדי שנה על פי ראשית האביב ומלוא הירח. פסחא הוא חג של שמחה וראשיתו בתפילה בכנסייה בשבת בלילה (אור ליום ראשון) המלווה בנרות המסמלים את תבוסת החושך אל מול אור התחייה. תפילות נוספות מתקיימות בבוקרו של החג. במהלך שני ימי החג מבקרים קרובי משפחה, ואוכלים מאכלים אופייניים לחג.

מועדים סמוכים:

"לנט" (Lent), ארבעים ימי צום של חשבון נפש והתבוננות, קודמים לחג הפסחא, ואותם מקדישים המאמינים לתפילה ולתשובה. **חג הבשורה** מצוין השנה ב- 25.3.24 על ידי הקתולים, וב- 7.4.24 בכנסיות האורתודוקסיות והמזרחיות. בחג זה מציינים את הגעתו של המלאך מיכאל לביתה של מרים בנצרת, כמסופר בברית החדשה, שם בישר לה שהיא עתידה ללדת בן מרוח הקודש. החג מצוין בכל העולם, אך עיקר החגיגות הן בנצרת, שם יערכו תהלוכות ותפילות חגיגיות. יתכן שיחולו שינויים בפעילות מוסדות הבריאות המקומיים, לאור הטקסים באזור.

לאחר הפסחא: ביום הארבעים לפסחא מציינים הנוצרים את עליית ישו השמימה (ב-9.5.24 אצל הקתולים וב-13.6.24 אצל האורתודוקסים). בכנסייה הקתולית מדובר באחד מחגי החובה שבהם על הנוצרים לנכוח במיסה ולהימנע מעבודה. ביום החמישים לפסחא, מציינים הנוצרים את חג **הפנטקוסט**, שמשמעו ביוונית "חמישים" (ב-19.5.24 וב-23.6.24 בהתאמה). על פי המסופר בברית החדשה, ירדה רוח הקודש על התלמידים והם קיבלו את הסמכות והרוח להפיץ את הבשורה.

מידע שימושי לצוות ועצות להתייחסות בתקופה זו:

- **חופשות:** חג הבשורה (25.3.23) הנו יום בחירה. בחג הפסחא (31.3 – 1.4 לקתולים ו-5.5-6.5 לאורתודוקסים) יש חופשה עבור הנוצרים, ואילו ערב החג (30.3.24 ו-4.5.24 בהתאמה) הינם ימי בחירה.
- **הסעדה:** בתקופת ה"לנט" (ארבעים יום לפני החג), יש מאמינים המקפידים להימנע מצריכת מוצרים מן החי, כולל בשר, דגים, חלב וביצים. אחרים ימנעו ממאכלים חביבים עליהם כמו מיני מתיקה. יש שיקפידו על ההימנעות ממאכלים מסויימים רק בימים ספציפיים בשבוע כמו שני (הזרם האורתודוקסי), רביעי (הקתולים) ושישי (אורתודוקסים וקתולים) בעיקר בשבוע האחרון שלפני החג. יש המקפידים על צום מלא ביום שישי הקדוש (29.3.24 אצל הקתולים ו-3.5.24 אצל האורתודוקסים), הוא יום הצליבה שלפני הפסחא.
- **טיפולים ותרופות:** אין מניעה לקבל טיפולים רפואיים, אולם יתכן שיהיו מטופלים שיבקשו לשנות את מועד הטיפול, אם הדבר אפשרי מבחינה רפואית, בעיקר בשל ההתארגנות המשפחתית לימי החג.
- **פעילויות מקצועיות:** מרבית העובדים הנוצרים יהיו בחופשה מיום חמישי שטרם החג, אחרים עשויים לבקש חופשה כשבוע לפני החג בהכנות אליו. לפיכך, לא כדאי לקיים פעילות מיוחדת בשבוע שטרם החג.
- **ברכות ומתנות:** נוצרים מברכים זה את זה בחג בברכת "המשיח קם" (المسيح قام) **אֶלְמִסִיחַ קָאָם** בערבית, **Christ has risen** באנגלית). מקובל לתת מתנות בתקופת החג – ביצים מקושטות ובובות של ארנבים הן מסורת עממית פופולרית, שמקורה בחגי האביב.

תודה לאלו שיעצו בהכנת האיגרת - חנה בנדקובסקי ממרכז ירושלים ליחסי יהודים ונוצרים ולצוות מהמרכז הבין-תרבותי לירושלים. בכל מקרה, אין לראות בדף זה משום ייעוץ דתי או רפואי.

אגרות מידע נוספות לגבי חגים ומועדים בארגוני בריאות ניתן למצוא [בדף הפרסומים של המרכז הבין-תרבותי לירושלים \(http://jicc.org.il/heb\)](http://jicc.org.il/heb)